

Optegnelser fra Mousterlin

Den 29. juni 2002

Jeg er ikke som andre mennesker.

Og jeg ønsker heller ikke at være det. Hvis jeg på et eller andet tidspunkt i mit liv finder en gruppe, hvor jeg føler, at jeg hører hjemme, så betyder det, at jeg er blevet slidt ned. At selv jeg er blevet reduceret til sædvanens og dumhedens urfjeld. Sådan er det. Intet er i stand til at ændre på disse grundlæggende vilkår. Jeg ved, at jeg er udvalgt.

Måske var det en fejl at blive her. Måske skulle jeg have lyttet til min første indskydelse og have sagt nej. Men loven om mindst mulig modstand er stærk, og Erik interesse-rede mig de første dage. Han er i hvert fald ikke noget dusinmenneske. Jeg havde heller ingen færdige planer, ingen strategi for min rejse. Mod syd. Det eneste betydningsfulde var at komme sydpå.

Men nu i aften er jeg altså mere i tvivl.

Der er intet, som holder på mig her. Jeg kan når som helst pakke min rygsæk og drage videre. Om ikke andet så føles denne omstændighed som en god garanti for fremtiden. Det slår mig, at jeg faktisk kunne tage af sted lige nu, i denne stund; klokken er to, havets monotone stemme høres i mørket nogle hundrede meter fra terrassen, hvor jeg sidder og skriver. Jeg kan forstå, at højvandet er på vej ind; jeg kunne gå ned til stranden og begynde at gå mod øst, intet kunne være mere simpelt.

En vis træghed i forening med trætheden og alkoholen i mit blod lægger dog et bånd på mig. I det mindste til i morgen. Formentlig yderligere nogle dage. Hastværk er det, jeg har mindst af, og måske lader jeg mig også lokke af iagttagerens rolle. Måske vil der være ting at skrive om. Da jeg fortalte doktor L om mine planer om at tage på en længere rejse, så han til at begynde med ikke specielt entusiastisk ud. Men da jeg forklarede ham, at jeg havde brug for tid til at tænke over og skrive om det, der var sket, i et fremmed miljø – at det var det, der var det egentlige mål – nikkede han bifaldende; til sidst ønskede han mig også lykke til, og det opfat-

tede jeg som noget, der virkelig kom fra hjertet. Han havde jo behandlet mig i mere end et år, og det må vel føles som lidt af en triumf, når bare én patient nogle enkelte gange kan slippes ud i friheden.

Hvad Erik angår, så var det naturligvis generøst af ham at lade mig bo her helt gratis. Han påstod, at han havde lejet huset sammen med en kæreste, men at de så havde slået op, da det var for sent at afbestille. Jeg tænkte, at han løj fra første sekund. Faktisk gættede jeg på, at han var bøsse, og han havde tænkt sig at bruge mig på den måde, men sådan forholder det sig øjensynligt ikke. Jeg tror ikke, han er homoseksuel, men jeg er langt fra sikker. Muligvis er han biseksuel, men nogen ukompliceret natur er han ikke, ham Erik. Det er antagelig derfor, at jeg kan holde ham ud. Der findes mørke hjørner, som tiltaler mig, mens de endnu er uudforskede.

Desuden har han masser af penge, og huset er tilstrækkelig stort til, at vi ikke generer hinanden. Vi er blevet enige om at dele madkontoen, så længe jeg bliver her, men vi deler også noget andet. En slags respekt måske; der er nu gået næsten fire døgn,

siden han samlede mig op uden for Lille, tre dage siden vi nåede hertil. Under normale omstændigheder plejer jeg at blive træt af andre mennesker, før der gået halvdelen af den tid.

Men i nat – i skrivende stund – bliver jeg ramt af de første, stærke fornemmelser af tvivl.

Det begyndte med den langtrukne frokost på havnen i Bénodet nu til eftermiddag, og det gik hurtigt op for mig, at den bare var indledningen til en anstrengende aften. Den slags kan man mærke lige så tydeligt. Der fløj også en tanke igennem hovedet på mig – da vi endelig havde fået os sat ned på den rodede restaurant, og det endelig var lykkedes at få tjeneren til at forstå vores bestillinger:

Tag livet af hele selskabet, og gå så din vej.

Det havde været det enkleste for alle involverede, og det ville ikke have rørt mig det mindste.

Hvis jeg altså bare havde haft en metode. Eller i det mindste et våben og en flugtvej.

Måske var det bare et indfald, der udsprang af det faktum, at det var så varmt. Afstanden imellem hedebløge og galskab er

kort. Vi havde flyttet rundt på bordene, havde trukket en parasol hen, hvor vi sad, for at kaste lidt skygge, men alligevel endte jeg i solen – navnlig da jeg lænede mig tilbage mod stolens ryglæn – og det var alt andet end behageligt. Hele tilværelsen følte som en kløe. En vibrerende irritation, der ubønhørligt tikkede frem imod en slags slutpunkt.

I det hele taget var initiativet naturligvis en gennemført dumhed. Måske var der heller ikke nogen, som direkte havde taget initiativ til det. Måske var det hele udsprunget af generel og misforstået hensyntagen. En gruppe landsmænd støder på hinanden på et lørdagsmarked i en lille by i Bretagne. Det kan slet ikke udelukkes, at almindelig høflighed kræver en bestemt opførsel i den situation. At der er visse ritualer. Men jeg afskyr konventionerne lige så meget som de mennesker, der lever efter dem.

Det er også muligt, at jeg ikke ville se på samme måde på en gruppe unge mennesker ved et bord i en restaurant i Stockholm eller Malmö; det er det, der sker inden i gruppen, jeg har svært ved at tolerere, det ydre kommer mig ikke ved. At kende til og at gennemskue er oftest værre end at være

uvidende. Eller at lade som om man er uvidende. Det er nemmere at leve i et land, hvor man ikke fuldt ud forstår sproget.

Fransk, det sprog som omgiver os lige nu, fremstår jo for eksempel mest prægnant, når man ikke rigtig fatter, hvad der egentlig bliver sagt.

Men mine tanker kan aldrig ses udenpå. Jeg slipper ingen djævla ind i slottet. Jeg bander indeni, men ler og smiler, ler og smiler. Sådan har jeg lært, at man skal klare sig i tilværelsen. *Navigare necesse est*. Faktisk kan det ligefrem være sådan, at de andre synes om mig. Tanker er ikke farlige, så længe de blot forbliver tanker, det er naturligvis en sandhed, der er lige så god som så mange andre.

Og jeg har det princip, at jeg aldrig siger noget ubehageligt.

Det drejede sig altså om to par. Til at begynde med gik jeg ud fra, at de allerede kendte hinanden i forvejen, måske at de holdt ferie sammen – men sådan forholdt det sig altså ikke. Vi dukkede simpelthen op alle seks helt tilfældigt mellem markedsboderne på torvet; hjemmelavede oste, hjem-

melavet syltetøj og marmelade, hjemmelavet muscadet, cider og hækledede sjaler; måske var der noget ved en af kvinderne, som Erik tændte på. De er begge to unge og forholdsvis kønne, måske var det dem begge to for resten, han demonstrerede unægtelig en vis charme, mens vi sad der og spiste skaldyr og tømte den ene flaske vin efter den anden.

Det gjorde jeg måske også.

Og så var der det dér mærkelige sammentræf med Kymlinge. Erik har boet i byen hele sit liv øjensynligt, kvinden i det ene par er vokset op der, men er nu flyttet til Göteborg, den anden kvinde har boet i Kymlinge, siden hun var ti år gammel. Ingen af de tre kendte nogen af de andre overhovedet, men de fandt alle denne geografiske omstændighed uimodståelig interessant. Til og med Erik.

Selv fandt jeg det kvalmende i lige så høj grad. Som om de var taget herved på en charterrejse og nu kunne sidde i denne lille, franske by og more sig over de indfødtes vaner og ejendommeligheder og sammenligne det med, hvordan folk opførte sig derhjemme. I Kymlinge og andre steder. Jeg drak tre glas kold hvidvin inden hovedretten, men en slags meget velkendt desperation

begyndte at tage mig i besiddelse, mens jeg sad og svedte i solen. Mens det kløede.

Hvad angik mit eget forhold til Kymlinge, valgte jeg at være tavs. Jeg er helt sikker på, at ingen af dem ved, hvem jeg er. Vidste de det, ville det ikke være muligt at blive her.

Henrik og Katarina Malmgren hedder det ene par. Det er hende, som er vokset op i Kymlinge, men nu bor de i Mölndal. De er begge i trediveerne. Hun arbejder på sygehuset Sahlgrenska, han er en eller anden slags akademiker. De er åbenbart gift, men har ingen børn. Hun ser ellers ud som en kvinde, der både kan og vil være gravid, så hvis der er nogen medicinske hindringer, ligger de sikkert hos ham. Tør og anspændt, let skoldet, han har nok let ved at få for meget sol. Måske har han det lige så ubehageligt som mig i de her frokosttimer. Jeg får næsten det indtryk. Føler sig formodentlig bedre tilpas foran en computerskærm eller imellem nogle støvede bøger end ude blandt mennesker. Man kan godt undre sig over, hvordan de i det hele taget har fundet hinanden.

Det andet par hedder Gunnar og Anna. De er ikke gift, og bor tilsyneladende ikke

engang sammen. De kæmpede en del med deres naturlige overfladiskhed begge to, forsøgte at få det til at se ud, som om de havde tænkt over tingene og var kommet frem til en slags livsanskuelse. Det lykkedes naturligvis ikke. I det hele taget ville de være bedst tjent med at lade være med at sige noget overhovedet, navnlig hende. Han er lærer af en slags; detaljerne fik jeg ikke rigtigt fat i, hun arbejder på et reklamebureau. Formodentlig i en slags kundebetjeningsfunktion. Hendes ansigt og hendes overkrop er uden tvivl hendes største aktiv. Det fremgik også, at de lige havde købt en travhest sammen, eller i det mindste står i begreb med at gøre det.

Af en eller anden uudgrundelig årsag taler Katarina Malmgren næsten flydende fransk, en evne som ingen af os andre rundt om bordet er bare i nærheden af at besidde, og under frokosten fik hun en ufortjent status af at være en slags orakel. Vi spiste mindst otte forskellige slags skaldyr, og hun førte indgående samtaler med tjeneren om hvert eneste af dem. Propper med nåle i blev brugt til at trække de modstræbende beboere ud af deres skaller; når man til sidst sidder med de små muskler i munden, ved man aldrig,

om de er levende eller døde. Så vidt jeg forstår, går det ud på at bide dem ihjel, før man sluger dem.

Men Erik sørgede for drikkevarerne; vi lagde ud med almindelig, tør hvidvin, men gik efter tre flasker af den over til egnens cider, noget stærkt og sødt rævepis, der tvang os til at tage en eftermiddagslur på to timer.

Derefter tilbragte vi altså aftenen hos Gunnar og Anna. De bor kun nogle få hundrede meter herfra, ude ved stranden i retning mod Beg-Meil, i et andet lille, pittoresk hus, omgivet af klitterne. Vi sad på deres terrasse alle seks, spiste flere skaldyr og hældte vin og calvados i os. Gunnar spillede også guitar og sang til. Taube, Beatles og Olle Adolphson. Vi andre sang med, når vi kunne huske teksten, og man kunne meget nemt have troet, at aftenen var lidt fortryllet. På et tidspunkt omkring midnat var vi blevet så tilpas berusede, at man begyndte at snakke om at bade nøgne i havet. En entusiastisk kvartet bestående af de to damer samt Erik og Gunnar begav sig på vej med en flaske mousserende vin og armene om skuldrene på hinanden.

Selv blev jeg siddende tilbage med Henrik

den tørre; jeg burde vel have benyttet mig af lejligheden til at finde ud af, hvad han egentlig laver, og hvad det helt præcis er for noget, han forsker i, men jeg havde ikke lyst til at snakke med ham. Det var dejligere bare at sidde og nippe til sin calvados, ryge og stirre ud i mørket. Han gjorde et par halv-hjertede forsøg på at få en samtale i gang om den ene eller den anden særhed ved folk herude i Finistère, men jeg opmuntrede ham ikke. Han tav også ret hurtigt, antagelig er han lige så uinteresseret i mine meninger om det ene og det andet, som jeg er i hans. Det virker, som om der er en slags integritet bag al tørheden trods alt. Det føltes, som om vi begge to sad og lyttede efter vore badende venner derude i mørket; han var naturligvis også langt mere motiveret for at lytte end jeg, det var trods alt hans kone – ikke min – der havde klædt sig nøgen sammen med tre fremmede mennesker.

Det er mere end fem år siden, at jeg havde en kone. Jeg savner hende nogle gange, men som regel savner jeg hende ikke.

Da selskabet vendte tilbage, var de alle sammen pakket ind i badehåndklæder, og de var en del mere afdæmpede, end da de

begav sig på vej. Jeg kunne ikke lade være med at tænke på, at de virkede, som om de delte en hemmelighed.

At der var sket noget, og at de skjulte det.

Men måske var de bare berusede og trætte. Og afkølede. Atlanterhavet i juni ligger langt under de tyve grader. Vi blev der ikke mere end en halv time, efter at de var vendt tilbage. Da Erik og jeg vandrede tilbage langs stranden på vej til vores eget hus, havde han helt klart problemer med at holde sig på benene, og han faldt i søvn, lige så snart vi var kommet hjem, uden så meget som at tage sandalerne af.

Selv føler jeg mig forunderlig klar i hovedet. Analytisk nærmest. Ordene og tankerne har en tydelighed, som de kun kan få om natten. Visse nætter. Havet kan mærkes i mørket derude. Luften er nok omkring de femogtyve grader. Insekter støder mod lampen. Jeg tænder en Gauloise og nipper til dagens sidste glas. Erik sover for åbent vindue, jeg kan høre hans snorken. Han ligger der med godt og vel to liter vin i blodårerne. Klokken er et par minutter over to, det er dejligt endelig at være alene.

Parret Malmgren har et hus i den anden retning, på den anden side af Mousterlinhalvøen. Langs kysten her er der nok et halvt hundrede huse i alt, som lejes ud. De fleste af dem ligger naturligvis inde i landet, og måske er det ikke så sært, at tre af husene er lejet af svenskere. Efter hvad Erik fortalte, er husene ikke udlejet gennem det samme bureau, men de andre er stort set lige så nyankomne som vi.

Tre ugers muligt samvær ligger foran os. Det går pludselig op for mig, at jeg sidder og tænker på Anna. Det sker imod min vilje, men der var noget ved hendes nøgne ansigt og hendes våde hår, da de kom tilbage fra svømmeturen. Det og så naturligvis skyldbevidstheden. I Katarinas øjne var der noget andet, en slags længsel.

Jeg skulle naturligvis også have iagttaget Henriks ansigt for at få et kontrapunkt, men sådan gik det altså ikke. Iagttagerens rolle er ikke altid så let at opretholde.

Om man lever eller dør, spiller ikke den store rolle, tænker jeg. Jeg ved ikke, hvorfor jeg tænker netop det.

Men fnug, vi er bare fnug i evigheden.

Kommentar, juli 2007

Der er gået fem år.

Det føles både som femten år og som fem måneder. Tidens elasticitet er meget tydelig, alting beror på, hvilket udgangspunkt jeg vælger at betragte tingene fra. Nogle gange kan jeg se Annas ansigt helt tydeligt for mig, som om hun sad lige over for mig i dette rum, og i næste øjeblik kan jeg se disse seks mennesker, mig selv også, højt oppefra; som myrer på stranden, rendende omkring på må og få og i meningsløse piruetter. I evighedens kolde lys – og i havets, jordens og himlens treenighed – fremstår vores forsømmelighed som næsten lattervækkende.

Som om de egentlig burde have haft lov til at leve videre. Som om end ikke deres død vil have tilstrækkelig vægt og betydning. Men jeg har besluttet mig, og jeg agter at gennemføre det, der er besluttet. Handlinger skal have konsekvenser, ellers løber skabelsen af sporet. Beslutninger skal føres ud i livet, når de en gang er truffet, så behøver man ikke længere overveje dem. At indstifte disse tynde spor af orden i kaos er alt,

hvad vi formår. Hele vores pligt som moralske væsener ligger i dette ene.

Og de fortjener det. Guderne skal vide, at de fortjener det.

Det første, der slår mig, er ellers meningsløsheden. Så lidt jeg forstod denne første aften. Seks mennesker i deres huse ved stranden. Jeg kunne have pakket min rygsæk og forladt den smalle kyststrækning allerede dagen efter. Og havde jeg gjort det, ville alt have været anderledes.

Eller også havde jeg aldrig noget valg. Det er jo interessant, at jeg faktisk tænkte den der tanke på restauranten i Bénodet. *Tag livet af hele selskabet, og gå din vej.* Allerede den gang, allerede i det øjeblik var der noget i mig, som forstod, hvad der skulle komme så mange år efter.

Jeg har bestemt mig for, hvem der skal være den første. Rækkefølgen er ikke uvæsentlig.